

Evaluation and Explanation of the Criteria for Establishing Heritage Villages in World Heritage Sites (Case Study: Historical Complex of Firouzabad County)

Pedram Farhadi

Master of Tourism Management, Faculty of Cultural Heritage, Handicrafts and Tourism, Mazandaran University, Babolsar, Iran

Mohammad Hasan Zaal*

Associate Professor, Department of Tourism Management, Faculty of Cultural Heritage, Handicrafts and Tourism, Mazandaran University, Babolsar, Iran

Nazanin Tabrizi

Associate Professor, Department of Tourism Management, Faculty of Cultural Heritage, Handicrafts and Tourism, Mazandaran University, Babolsar, Iran

Abstract

The study utilized a descriptive-analytical approach, employing documentary studies and field investigations to evaluate the criteria for establishing a cultural heritage village in the global precinct of Firozabad. A researcher-developed questionnaire was administered to 350 individuals from the local community, focusing on three critical criteria: heritage capacities, travel industry infrastructure, and community participation. Data analysis was conducted using statistical software, including SPSS and Smart PLS, incorporating

---

* Corresponding Author: m.zaal@umz.ac.ir

How to Cite: Zaal, M. H., Faehadi, P., & Tabrizi, N. (2024). Evaluation and Explanation of the Criteria for Establishing Heritage Villages in World Heritage Sites (Case Study: Historical Complex of Firouzabad County). *Tourism Management Studies*, 19 (66), 1 - 34. doi: [10.22054/tms.2024.78321.2920](https://doi.org/10.22054/tms.2024.78321.2920)

descriptive statistics and inferential tests aligned with the research objectives. Given the region's rich cultural and natural attractions, The findings suggest favorable conditions for establishing a heritage village in the Firozabad global complex. However, challenges such as the need for comprehensive studies, management issues, and budget allocation need to be addressed. Additionally, the travel industry infrastructure requires improvement to meet global standards, necessitating public and private investment. Government support and community involvement are crucial for the success of heritage village initiatives, and educating the local community about the benefits of tourism can foster practical support for such projects.

Keywords: Heritage Village, Tangible and Intangible Heritage, Local Community Participation and Support, Firouzabad World Heritage Complex.

Introduction

This study utilizes a descriptive-analytical approach and combines document analysis and field investigations to assess the prerequisites for establishing a cultural heritage village in the Firouzabad World Heritage Site. Three hundred fifty participants from the local community were selected using the Cochran formula for sampling. Data analysis employed SPSS and Smart PLS software, encompassing descriptive statistics and inferential tests aligned with the research objectives. Given the region's rich heritage resources, the results indicate favorable conditions for establishing a heritage village in Firouzabad. However, challenges persist, including the need for comprehensive studies, improved management, planning, and budget allocation. While pivotal, the existing travel industry infrastructure must meet global standards and investment from the public and private sectors to meet international benchmarks. Securing the support and participation of the local community is crucial, emphasizing the importance of community education and awareness regarding the benefits of the tourism industry to garner practical backing for the project.

Methodology

The primary aim of this study is to assess the viability of establishing a heritage village in Firouzabad County. The research utilizes the Cochran formula to determine a sample size of 350 participants, employing a correlational survey design. The sampling approach included stratified and random methods, categorizing the statistical community based on occupations related to the tourism industry and the local community. The questionnaire design encompassed general demographic questions and 54 items with a five-point Likert scale for inferential analysis. Various statistical methods, including Friedman, normality, randomness tests, and structural equation modeling, were employed for data analysis using SPSS version 26 and Smart PLS software.

Results and discussion

The t-test results at Firuzabad World Heritage Site confirm its significant cultural heritage, encompassing tangible and intangible elements, highlighted by ancient structures like Gur City, minaret, Ardashir Palace, and Maiden Castle, showcasing the Sasanian to Islamic architecture shift. Firuzabad's rich heritage assets surpass global sites, yet challenges in heritage tourism arise from inadequate studies and resource management. The region's unique climate, Qashqai culture, and historical events, including the bravery of Qashqai during World War II, enhance its potential as a heritage village. The Spearman correlation test indicates a positive relationship between Firuzabad's cultural heritage capacities and the proposed heritage village, with a significant impact from field evidence. Researchers emphasize the need for infrastructure development, including hotels, roads, and service facilities, to enhance tourism. They also stress the importance of community involvement and awareness to maximize the region's tourism potential.

Conclusion

The heritage village is considered a form of tourism product generation and destination attraction based on heritage resources. This study aims to evaluate the capacities of the Firouzabad World Heritage Site for establishing a heritage village, focusing on heritage capacities,

regional infrastructure, and the local community's willingness to participate. Statistical software such as SPSS and Smart PLS was used for data analysis, including tests like one-sample t-test, Spearman correlation, and Friedman test. The results suggest that while Firouzabad possesses necessary tangible and intangible cultural heritage capacities, its tourism development needs to align with its potential. Field observations confirm inadequate infrastructure and highlight the need for government and private investment in accommodations, accessibility, and other necessities.

Moreover, the study emphasizes the importance of community education and empowerment to enhance local participation and awareness regarding the benefits of tourism. Community involvement is crucial for harmonious interactions between the host community and tourists, necessitating governmental support, services, and regulations for the proposed heritage village project. Effective communication and specialized human resource training are also essential for successful implementation.

Funding

There is no funding support.

Authors' Contribution

All authors approved the manuscript's content and agreed on all aspects of the work.

Conflict of Interest

The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

We are grateful to all the scientific consultants who contributed to this paper.

ارزیابی معیارهای احداث دهکده میراث در محوطه‌های میراث جهانی (مطالعه موردی: مجموعه تاریخی شهرستان فیروزآباد)

کارشناسی ارشد مدیریت جهانگردی، دانشکده میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

پدرام فرهادی

دانشیار گروه مدیریت جهانگردی، دانشکده میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

محمدحسن زال *

دانشیار گروه مدیریت جهانگردی، دانشکده میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

نازنین تبریزی

چکیده

صنعت گردشگری، ارتباط نزدیکی با فرهنگ و اقتصاد دارد که می‌تواند به بهره‌گیری از مزایای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کمک کند؛ در این راستا، ایجاد دهکده میراث فرهنگی می‌تواند یک مکان جذاب برای نمایش فرهنگ و تاریخ یک جامعه باشد. هدف اصلی این پژوهش، ارزیابی معیارهای ایجاد دهکده میراث فرهنگی در محوطه جهانی فیروزآباد است. پژوهش حاضر از نوع توصیفی - تحلیلی و مبتنی بر مطالعات اسنادی و بررسی‌های میدانی مبتنی بر ابزار پرسشنامه است. جامعه فعالان حوزه گردشگری (اساتید، کارشناسان، راهنمایان گردشگری و فعالان بازاریابی گردشگری) استان فارس به‌عنوان جامعه هدف و ۳۵۰ نفر به‌عنوان نمونه آماری با روش احتمالی (تصادفی ساده) انتخاب شدند. برای پردازش داده‌ها از رویکرد کمی مدل‌یابی معادلات ساختاری استفاده شد. نتایج نشان می‌دهند که معیارهای احداث دهکده میراث در مجموعه جهانی فیروزآباد در وضعیت مطلوبی قرار دارد، اما با مشکلاتی همچون کمبود مطالعات فراگیر و تطبیقی، مشکلات مدیریتی و برنامه‌ریزی مواجه است. زیرساخت‌ها و ملزومات صنعت گردشگری برای عملکرد بهتر دهکده میراث بسیار حیاتی هستند، اما با استانداردهای جهانی همخوانی ندارند و نیاز به سرمایه‌گذاری دارند. آموزش، افزایش آگاهی و حمایت جامعه محلی از فعالیت‌های مرتبط با دهکده میراث نسبت به منفعی که از صنعت گردشگری بهره‌مند می‌شوند، می‌تواند به تضمین حمایت عملی از این پروژه کمک کند.

کلیدواژه‌ها: دهکده میراث، میراث ملموس و ناملموس، مشارکت و حمایت جامعه محلی، مجموعه میراث جهانی فیروزآباد.

- مقاله حاضر برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت جهانگردی دانشگاه مازندران است.

* نویسنده مسئول: m.zaal@umz.ac.ir

مقدمه

امروزه، گردشگری که «موتور توسعه» بسیاری از جوامع محسوب می‌شود (Fang et al., 2016)، به راهکاری مناسب برای ایجاد فرصت‌های شغلی و منبع درآمد بدل شده است (Aynalem et al., 2016). در سال‌های اخیر، گردشگری بین ۶/۶ تا ۶/۹ درصد به تولید ناخالص داخلی جهانی کمک کرده است (World Tourism Cities Federation, 2022). درک منافع اقتصادی این صنعت به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه زمانی محسوس‌تر است که درصد بیشتری از افراد جامعه از آن منتفع شوند (Yanes et al., 2019). افزایش توان رقابتی مقاصد گردشگری به‌طور مستقیم تأثیر مثبتی بر عملکرد و توسعه اقتصادی کشورها دارد (Liu & Wall, 2006). در سال ۲۰۱۸، سفر ۱/۴ میلیارد گردشگر با درآمدی بیش از ۱/۷ تریلیون دلار ثبت شد که تقریباً ۲۹٪ از صنایع خدمات جهانی را تشکیل می‌داد. در سال ۲۰۱۹ نیز ثبت سفر ۱/۵ میلیارد گردشگر، افزایش ۴ درصدی را نسبت به سال ۲۰۱۸ نشان می‌دهد (UNWTO, 2021). به‌عنوان مثال، اندونزی از صنعت گردشگری در راستای رشد اقتصادی، ایجاد فرصت‌های شغلی و منبع اصلی درآمد ارزی استفاده کرده است (BPS, 2020). تحقیقات نشان می‌دهد که گردشگران خارجی به‌طور قابل توجهی به ارزآوری در این کشور کمک کرده‌اند (UNWTO, 2021).

گردشگری از ظرفیت‌های گوناگونی برخوردار است و گردشگری میراث فرهنگی به‌عنوان یک‌گونه مهم از گردشگری، با تمرکز بر منابع فرهنگی و میراث تاریخی، اهمیت چشمگیرتری یافته است. این نوع گردشگری از طریق ایجاد فرصت‌های شغلی، بهبود زیرساخت‌ها، افزایش تسهیلات برای جامعه محلی تأثیرات اقتصادی قابل توجهی بر مناطق مختلف افزوده است و درعین حال می‌تواند به حفاظت از میراث فرهنگی کمک نماید و آگاهی عمومی را در خصوص اهمیت تاریخ و فرهنگ یک منطقه افزایش دهد. در عمل نیز دهکده گردشگری تمامی ویژگی‌های لازم را برای گذران اوقات فراغت ساکنان و گردشگران فراهم می‌کند (Fyall & Leask, 2006). این ویژگی‌ها کسب تجربیات بهینه و جذاب گردشگران را ممکن می‌سازد (Tolvanen et al., 2020, p. 104).

دهکده گردشگری یکی از شیوه‌های چشمگیر ارائه جاذبه‌های مقصد و تولید محصول گردشگری است که دارای زیرشاخه‌های متنوعی است (Liou et al., 2020). دهکده میراث از جمله مهم‌ترین گونه‌های دهکده گردشگری و از سویی از جذاب‌ترین محصولات گردشگری میراث نیز به حساب می‌آید. دهکده‌های میراث به‌عنوان یک پاسخ به نیازهای محیطی و اجتماعی در کنار حفاظت از زیبایی‌ها و مناظر طبیعی مقصد، عامل مهمی در حمایت از میراث، فرهنگ و محیط‌زیست محسوب می‌شوند. علاوه بر این، نقش مهمی در حفظ و ترویج فرهنگ‌ها و سنت‌های محلی، از جمله سیستم‌های کشاورزی سنتی و جامعه‌های محلی ایفا می‌کند (Tolvanen et al., 2020). همچنین، دهکده‌های گردشگری مبتنی بر جامعه می‌توانند منابع مهمی برای ایجاد فرصت‌های اقتصادی در مناطق مورد نظر باشند (Leask & Fyall, 2006).

ایران، کشوری کهن است که میراث تاریخی و فرهنگ غنی از ویژگی‌های جهانی آن محسوب می‌شود و آثار تاریخی متعدد و متنوع آن، شهرت جهانی دارند. از میان تمامی استان‌های ایران، استان فارس یکی از مهم‌ترین قطب‌های گردشگری فرهنگی و میراث قلمداد می‌شود (Saadat Abadi, 2012). شهر اردشیرخوره یا فیروزآباد امروزی، توسط اردشیر بابکان بانی امپراتوری بزرگ ساسانی احداث شد (Daryaee, 2008) و بازمانده‌های این شهر کاملاً مدور در فاصله ۳ کیلومتری شهر امروزی فیروزآباد قرار گرفته است (Huff, 1987). از مهم‌ترین آثار باستانی و جاذبه‌های گردشگری آن می‌توان به قلعه دختر، نقش برجسته‌هایی در کنار جاده، کاخ اردشیر و شهر گور (اردشیرخوره) و مناره‌ای که زمانی نشان‌دهنده مرکز شهر گور بود، اشاره نمود (Christensen, 1936). این شهر باستانی به‌عنوان نخستین پایتخت امپراتوری بزرگ ساسانیان (Huff, 2015)، افزون بر داشتن آثار تاریخی فراوان که هر کدام از این آثار بیانگر فرهنگ و تفکر ویژه‌ای است (فیروزمندی و سرفراز، ۱۳۷۵)، دارای گردشگاه‌های منحصربه‌فرد و مستعد توسعه کمی و کیفی است. ساکنان منطقه فیروزآباد اغلب از گروه‌های قومی عشایری به‌ویژه عشایر ایل قشقایی هستند. مردم این منطقه از نژاد آریایی و زبان ترکی هستند و پوشاک، صنایع دستی، آداب و رسوم و جشن‌های مختص به خود را دارند (Herrmann, 1977). با توجه به ظرفیت‌های تاریخی - فرهنگی منطقه که در دو قالب میراث فرهنگی ملموس و

ناملموس قابل مطالعه هستند، می توان احداث دهکده میراث را عاملی برای دستیابی به اهداف فرهنگی و اقتصادی در نظر گرفت. در همین راستا، پژوهشگران در این پژوهش در پی ارزیابی امکان احداث دهکده میراث فرهنگی در مجموعه میراث جهانی فیروزآباد و پاسخ به این مسئله هستند که آیا معیارهای احداث دهکده میراث مانند ظرفیت های میراث ملموس و ناملموس منطقه، زیرساخت ها و مشارکت جامعه محلی از مطلوبیت لازم برای اجرای این طرح برخوردار است؟

پیشینه پژوهش

علی یاری ویدا و همکاران (۱۳۹۸) در پژوهشی با عنوان «ارزیابی اثرات گردشگری بر نواحی روستایی، نمونه مطالعاتی: بخش مرکزی شهرستان فیروزآباد» به بررسی و مطالعه اثرات گردشگری بر نواحی روستایی بخش مرکزی شهرستان فیروزآباد پرداختند. پژوهش به صورت کتابخانه ای و میدانی با اجرای پرسشنامه ها، مورد بررسی قرار گرفته است. تجزیه و تحلیل نتایج حاصل شده از آزمون مدل سازی معادلات ساختاری با استفاده از نرم افزار پی ال اس^۱، فرضیات مرتبط با کیفیت زندگی، رضایت از اوقات فراغت و رفتارهای آینده را تأیید نموده است.

در پژوهشی با عنوان «شناسایی طراحی باغ مالایی به عنوان محصول گردشگری فرهنگی (نمونه مطالعاتی: مالزی)» ارائه شده توسط زمیل زکریا و همکاران (۲۰۱۸)، تلاش برای شناسایی طراحی باغ های مالایی به عنوان یک محصول گردشگری فرهنگی انجام شده است. این پژوهش با روش توصیفی - تحلیلی و به شیوه اکتشافی انجام گرفته است. اطلاعات مورد نیاز برای پژوهش از طریق مطالعات کتابخانه ای و بررسی اسناد جمع آوری شده است. هدف اصلی این تحقیق، تولید یک محصول جدید در زمینه گردشگری با استفاده از الگوهای قدیمی باغ های مالایی و خانه های سنتی در شبه جزیره مالزی بوده است. در نهایت، این تحقیق به ایجاد یک جاذبه گردشگری جدید در کشور مالزی منجر شده است. پژوهشگران با بررسی فرهنگ جامعه محلی مالزی، ایده هایی برای توسعه و برنامه ریزی محصولات جدید در حوزه گردشگری ارائه نموده اند.

---

1. PLS

در پژوهشی با عنوان «شناسایی ظرفیت‌های گردشگری فرهنگی (نمونه مطالعاتی: جمهوری مولداوی)» که توسط استراتان الکساندر و همکاران (۲۰۱۵) انجام شده است، تمرکز روی نتایج به دست آمده و تحلیل آن‌ها قرار داده شده است. اطلاعات با مصاحبه حضوری در دو قالب، مطالعه در باب گردشگران فرهنگی و بررسی رفتار گردشگران در گردشگری فرهنگی صورت گرفته است و نتایج فراوانی ظرفیت‌های فرهنگی را تأیید و در مقابل فقدان خدمات‌دهی را نشان می‌داد. مطابق با یافته‌های این تحقیق، ظرفیت‌های فرهنگی در جمهوری مولداوی بسیار فراوان و قابل تأیید است. این ظرفیت‌ها شامل آثار فرهنگی، مناطق تاریخی، رویدادها و جشنواره‌های محلی و سایر جذابیت‌های فرهنگی می‌باشند که می‌توانند به عنوان منابع مهم برای گردشگری فرهنگی مورد استفاده قرار گیرند. علاوه بر این، نتایج تحقیق نشان می‌دهد که در حال حاضر، خدمات مرتبط با گردشگری فرهنگی در جمهوری مولداوی به میزان کافی ارائه نمی‌شوند. این مسئله می‌تواند موانعی برای توسعه صنعت گردشگری فرهنگی در این منطقه ایجاد کند و نیاز به توجه بیشتر به بهبود خدمات و تسهیلات گردشگری را افزایش می‌دهد. در نتیجه، پیشنهاد می‌شود که نهادهای مرتبط و صنعت گردشگری در جمهوری مولداوی توجه بیشتری به بهبود و ارتقای خدمات مرتبط با گردشگری فرهنگی پردازند تا از ظرفیت‌های فرهنگی این کشور به نحو احسن بهره برده شود و صنعت گردشگری در این منطقه به صورت پایدارتر و پربارتر توسعه یابد.

در پژوهشی با عنوان «پایه میراث‌سازی و توسعه گردشگری فرهنگی» ارائه شده توسط بوجدوسو زلتان و همکاران (۲۰۱۵)، تلاش برای شناسایی عوامل مستقیمی که بر عملکرد اقتصادی و توسعه اثرگذار هستند، انجام شده است. این عوامل عبارت‌اند از فرهنگ و میراث که در حال رشد هستند. پژوهش، توصیفی تحلیلی انجام شده و برای تدوین اطلاعات از اسناد و مطالعات کتابخانه‌ای استفاده شده است. در این پژوهش، با هدف شناسایی روابط پیچیده بین گردشگری، فرهنگ، میراث، جغرافیا و اقتصاد، برگزیده‌هایی از ادبیات مربوطه مورد بررسی قرار گرفته است که در نهایت، به نتیجه‌گیری از اهمیت بالای این روابط و تأثیرگذاری آن‌ها بر عملکرد اقتصادی و توسعه منجر شده است.

در مطالعات انجام شده تاکنون، از جمله پژوهش‌های علمی که در زمینه گردشگری و تأثیرات آن بر نواحی روستایی و فرهنگ‌های مختلف انجام شده است، مشاهده می‌شود که در برخی از کشورها مانند مالزی و جمهوری مولداوی، توجه به ظرفیت‌های فرهنگی و تاریخی برای توسعه گردشگری فرهنگی بسیار مهم است. این پژوهش‌ها به شناسایی این ظرفیت‌ها و ارائه راهکارهایی برای بهره‌برداری بهینه از آنها می‌پردازند. با این حال، در دیگر کشورها نیز همچون ایران، تحقیقات کمتری در زمینه تأثیرات گردشگری بر نواحی روستایی و فرهنگ‌های محلی انجام شده است؛ بنابراین، مطالعات بیشتر می‌تواند به شناخت عمیق‌تر و بهتر از پتانسیل‌ها و موانع موجود برای توسعه گردشگری فرهنگی در این کشورها کمک کند و راهکارهایی مناسب‌تر برای توسعه این صنعت را ارائه دهد.

مبانی نظری

از میان انواع منابع و ظرفیت‌های توسعه گردشگری، ظرفیت‌های فرهنگی و میراثی که به «گردشگری میراث فرهنگی» شهره است، اهمیت روزافزونی یافته‌اند (Bujdosó et al., 2015)، گردشگری میراث به محدوده‌هایی از یک منطقه اشاره می‌کند که گردشگر در آنجا می‌تواند میراث ملموس (به مجموعه مظاهر مادی اطلاق می‌شود که خارج از وجود ما تحقق مادی و فیزیکی دارند. بیشتر به ارزش‌های تاریخی و هنری بر آثار و مظاهر مادی مرتبط است مانند شهرها، بناها، اشیا) و ناملموس (مجموعه مظاهری هستند که گرچه وجود خارجی ندارند، اما جلوه‌های مادی آنها قابل درک و دسترسی است؛ مانند زبان، باورها، اعتقادات، آداب و رسوم که به خودی خود مادی نیستند اما جلوه مادی دارند) مربوط به دوره‌های تاریخی مردمان یک کشور یا منطقه را احساس و تجربه کند (Clinton et al., 2014). سازمان جهانی یونسکو میراث را به دو دسته تقسیم کرده است؛ میراث طبیعی به دو گروه محوطه‌های طبیعی و ساختارهای طبیعی تقسیم می‌شود و میراث فرهنگی که به منابع میراث ملی از جمله محوطه‌های تاریخی، اماکن مذهبی و مکان‌های مرتبط، تأکید دارد (UNESCO, 2023).

گردشگری میراث فرهنگی را می‌توان پیشانی بازار صنعت گردشگری قلمداد نمود که بر اساس ظرفیت‌های فرهنگی و به‌ویژه بناهای تاریخی استوار است (Timothy & Nyaupane, 2009). ایجاد فرصت‌های شغلی، بهبود زیرساخت‌ها، افزایش امکانات محلی، توسعه جامعه (Timothy, 2011; Timothy & Nyaupane, 2017) بهبود وضعیت اقتصادی جامعه محلی (McKercher & du Cros, 2003) از تبعات گردشگری میراث فرهنگی محسوب می‌شود. این تأثیرات می‌تواند استانداردهای زندگی مردم محلی را بهبود بخشد (Jamal & Robinson, 2009) و با آموزش تاریخ و فرهنگ مقصد، درک بین فرهنگی را ارتقا بخشد (Wang, 1999). همچنین، گردشگری میراث فرهنگی می‌تواند در کنار حفاظت از یادمان‌های تاریخی (Wall & Yang, 2021)، آگاهی جامعه محلی را نسبت به اهمیت تاریخ و فرهنگ یک منطقه تقویت کند (Timothy, 2011; Leiper, 1979).

در رابطه با اثرات گردشگری میراث فرهنگی، مطالعات گسترده دیگری نیز توسط لوپز-گوزمان و سانتا کروز (۲۰۱۷)، سلینی (۲۰۱۱) و دی سیمون و همکاران (۲۰۱۹) انجام شده است. در واقع دهکده‌های گردشگری نمونه‌های موفق هستند که به‌منظور توسعه گردشگری و حفاظت از مناظر طبیعی، تنوع زیستی، میراث فرهنگی، آیین‌ها، رسوم و فعالیت‌های سنتی احداث می‌شوند و توانایی به اشتراک‌گذاری، حفظ، ترویج ارزش‌ها و سبک زندگی جامعه را دارند (Nagy, 2011)؛ بنابراین، الگوسازی دهکده‌های گردشگری به‌شکل خلاقانه‌ای، سبب دوام و قوام هویت فرهنگی منطقه خواهد شد (UNWTO, 2022).

دهکده میراث یکی از جذاب‌ترین گونه‌های دهکده گردشگری محسوب می‌شود که مبتنی بر رویکرد گردشگری پایدار با میراث فرهنگی در ارتباط است (Arcana & Wiweka, 2016). دهکده‌های میراث، با هدف نمایش میراث به‌عنوان جاذبه و مقصد گردشگری طراحی و اجرا می‌شوند و به‌دنبال حفظ میراث و فرهنگ جوامع انسانی و معرفی آن به جهان هستند (Dayoutdubai, 2023). به‌عنوان مثال، دهکده میراث امارات، سبک زندگی انسان‌های گذشته را به تصویر می‌کشد (Global Village Dubai, 2019)؛ این دهکده نقش مهمی در حفاظت از میراث فرهنگی دارد و همچنین به‌عنوان

یک عامل پایداری و حفاظت از ارزش‌های گذشته و حال برای نسل‌های آینده، ماندگاری فرهنگ و سنت را تضمین می‌کند (Nagy, 2011).

گردشگری در دهکده میراث در مناطق دارای پتانسیل‌های فرهنگی، فرصتی برای ارتقای آگاهی از تاریخ، فرهنگ و سنت‌ها محسوب می‌شود (Fletcher et al., 2016). امارات نگاهی کلان به میراث فرهنگی کشورهای مختلف جهان دارد، به گونه‌ای که همانند یک شهرک، نماد فرهنگی کشورهای جهان را در مکانی واحد اما به گونه‌ای مجزا طراحی و ارائه کرده و از این رهیافت امکان آشنایی بازدیدکنندگان با میراث، فرهنگ و آداب و رسوم کشورها را فراهم آورده است. همچنین برای تبدیل این دهکده به یک مرکز فرهنگی، هنری، تاریخی، تفریحی و تجاری، انواع سرگرمی‌ها نیز در این مجموعه ارائه شده است (propsearch, 2022) که جذابیت این دهکده را افزایش داده است. دهکده میراث همانند هر مقصد دیگری در گردشگری واجد ارکانی است که جاذبه‌ها، زیرساخت‌ها و جامعه محلی از منظر حمایت و مشارکت در امور مرتبط از مهم‌ترین آن‌ها محسوب می‌شود.

هنگامی که میراث فرهنگی به عنوان بخشی از توسعه گردشگری احیا می‌شود، علاقه به فرهنگ میزبان تجدید می‌شود و تقاضا برای آثار تاریخی و فرهنگی افزایش می‌یابد (Kim, 2016). گردشگری فرهنگی نقش بی‌بدیلی در حفظ و ارتقای میراث فرهنگی ایفا می‌کند. میراث فرهنگی نه تنها تاریخ یک جامعه را نمایان می‌کند، بلکه هویت و ارزش‌های آن جامعه را نیز به نمایش می‌گذارد (UNESCO, 2003). باید توجه داشت که آشنایی با مفهوم میراث و بازنمود آن اساساً به معنای استفاده معاصر از گذشته است و نمایش و تفسیر آن را شامل می‌شود (Smith, 2010). از دیدگاه آکادمیک، مفهوم میراث فرهنگی گسترده‌تر از تعاریف سنتی است (Vitányi, 1997). به علاوه، مفهوم میراث فرهنگی به دو دسته اصلی، میراث فکری و مادی تقسیم می‌شود. میراث فکری شامل ویژگی‌های فکری، ارزش‌ها و روابط انسانی می‌باشد، درحالی‌که میراث مادی به آثار و ارزش‌های موجود در محیط‌های ساخته شده اشاره دارد (Logan & Reeves, 2009; David van der Merwe et al., 2014).

در نهایت، گردشگری میراث به عنوان یک پل ارتباطی بین انسان‌ها و فرهنگ‌های مختلف به عنوان یک دلیل مهم برای ترویج تفاهم و صلح در جهان پهناور شناخته می‌شود. این نوع گردشگری می‌تواند به توسعه فرهنگی و اجتماعی جوامع بین‌المللی کمک کند و نقش مهمی در ایجاد فرصت‌های تبادل فرهنگی و پیوند میان اقوام ایفا کند (López-Guzmán & Santa-Cruz, 2017).

گردشگری نه تنها به توسعه اقتصادی مناطق مختلف کمک می‌کند، بلکه تأثیرات ژرفی بر جوامع محلی دارد (Conrad, 2020). با جذب گردشگران، افراد محلی فرصت‌های کسب درآمد جدید را پیدا می‌کنند. هتلداران، رستورانداران، دستگاه‌های حمل‌ونقل و تولیدکنندگان محلی به عنوان ارائه‌دهندگان خدمات گردشگری از این فرصت‌ها بهره می‌برند. علاوه بر این، گردشگران با تأثیرات فرهنگی و اجتماعی در جوامع محلی آشنا می‌شوند (Davis, 2019). این تبادل فرهنگی و دیپلماسی فرهنگی می‌تواند به فهم و تعامل بین‌المللی بیشتر و تقویت روابط انسانی میان ملت‌ها کمک کند (Golimbert, 2018). به کلامی دیگر، گردشگری نه تنها منجر به توسعه اقتصادی مناطق محلی می‌شود، بلکه تحولات اجتماعی و فرهنگی را نیز در پی دارد که تأثیرات مثبت آن‌ها بر جوامع محلی به وضوح قابل تشخیص است (Cohen, 2017).

می‌توان به مزایای دیگری همچون ترقی زیرساخت‌ها و خدمات عمومی، تقویت صنعت محلی و تولید محلی، توسعه مهارت‌های محلی، تقویت آگاهی محیطی (Richardson, 2016)، ارتقای زیرساخت‌های فرهنگی نیز اشاره کرد (Santos, 2015). مدیریت و بهبود زیرساخت‌های گردشگری نقش بسیار مهمی در توسعه صنعت گردشگری و تحقق اهداف اقتصادی و اجتماعی کشورها دارد. این حوزه تخصصی شامل مدیریت پروژه‌های گردشگری، برنامه‌ریزی شهری و توسعه مناطق گردشگری، مدیریت امکانات گردشگری و ارتقای سطح کیفی خدمات گردشگری می‌شود (Richards, 2007). این پدیده به عنوان یکی از مهم‌ترین و رایج‌ترین اشکال گردشگری انسان‌محور، افراد بومی را ترغیب می‌کند تا در جوامع خود نقش پررنگ‌تری ایفا کنند و با جذب گردشگران به این مناطق، ارزش‌های فرهنگی، آثار باستانی، ساختمان‌های تاریخی و هنرهای سنتی و ارثی را به نسل‌های آینده منتقل کنند (Hall, 2008). طراحی فضای

دهکده میراث بر اساس جنبه‌های گوناگون میراث ملل مختلف، متفاوت است. این طراحی در جهت ایجاد تأثیر مثبت و چشمگیر از فرهنگ‌ها و موارث مختلف در فرایند بازدید و استفاده از آن است (Richard, 1993).

روش

پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش و ماهیت، توصیفی - تحلیلی می‌باشد. بازه زمانی مطالعه و جمع‌آوری داده‌ها، زمستان ۱۴۰۱ بوده و هدف از انجام این پژوهش، ارزیابی امکان ایجاد دهکده میراث در شهرستان فیروزآباد است (نمونه مطالعاتی: شهرستان فیروزآباد). جامعه آماری این پژوهش شامل ۳۵۰۰ نفر از فعالان حوزه گردشگری (اساتید، کارشناسان و فعالان بازاریابی گردشگری و راهنمایان گردشگری (جدول ۱)) بوده است. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۳۵۰ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده برآورد گردید. داده‌های جمع‌آوری‌شده با استفاده از نرم‌افزارهای اسپاس نسخه ۲۴ و اسمارت پی‌ال‌اس نسخه ۳ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند.

پرسشنامه مذکور مشتمل بر دو بخش اصلی است: بخش نخست به آمار توصیفی اختصاص دارد که در آن داده‌های پژوهش با استفاده از شاخص‌های مرکزی و پراکندگی تشریح می‌گردند و بخش دوم که به آمار استنباطی اختصاص دارد، شامل سؤالات مربوط به مجموعه جهانی فیروزآباد نظیر ظرفیت‌های لازم برای احداث دهکده میراث می‌باشد. ۳۱ گویه در قالب طیف ۵ گزینه‌ای لیکرت طرح شد که از این تعداد، ۱۳ گویه مربوط به ظرفیت‌های میراث ملموس در راستای احداث دهکده میراثی، ۱۶ گویه مربوط به برخورداری از مشاهیر ملی ظرفیت‌های میراث ناملموس در راستای احداث دهکده میراث، ۱۷ گویه مربوط به ظرفیت‌های زیرساخت‌ها در راستای احداث دهکده میراث، ۸ گویه مربوط به ظرفیت‌های جامعه میزبان در راستای احداث دهکده میراث می‌باشد.

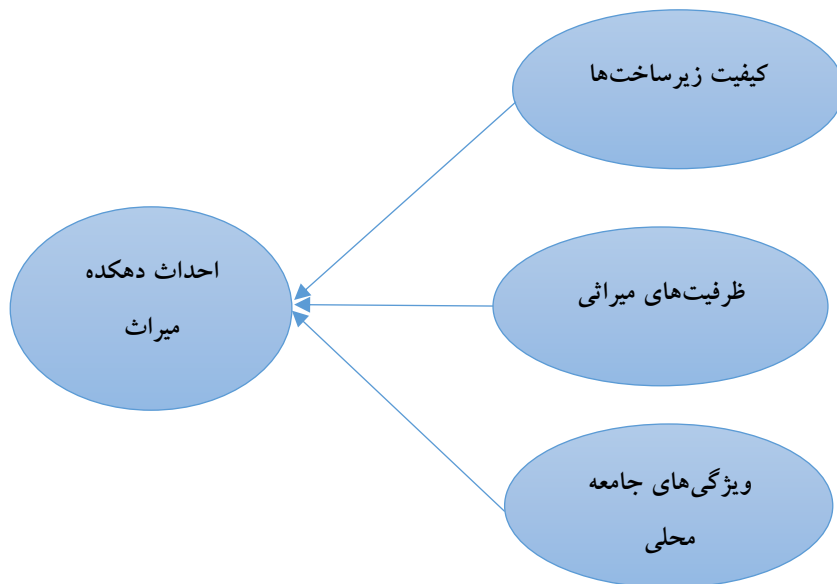
جهت سنجش روایی همگرا از متوسط واریانس استخراج‌شده و برای سنجش روایی واگرا از آزمون فورنل لارکر، ضرایب بارهای عاملی و نیز برای سنجش پایایی سازه‌ها از دو معیار آلفای کرونباخ و پایایی ترکیبی و همچنین برای سنجش رابطه بین متغیرها و

بررسی مدل مفهومی پژوهش از مدل‌سازی معادلات ساختاری استفاده شد. در ادامه به فرضیات، متغیرها و مدل مفهومی پژوهش اشاره خواهد شد.

فرضیات پژوهش

پژوهشگر در این تحقیق در جست‌وجوی امکان‌سنجی احداث دهکده میراث فرهنگی با این مسئله که «آیا مجموعه جهانی فیروزآباد از ظرفیت‌های لازم در جهت احداث دهکده میراث برخوردار است یا خیر؟» می‌باشد و در راستای رسیدن به جواب فرضیات زیر نوشته شده است:

۱. مجموعه جهانی فیروزآباد از ظرفیت‌های میراث فرهنگی ملموس و ناملموس لازم در راستای احداث دهکده میراث برخوردار می‌باشد.
۲. زیرساخت‌های موجود در شهرستان فیروزآباد از کیفیت لازم در جهت تبدیل شدن به دهکده میراث برخوردار می‌باشند.
۳. میزان تمایل احتمالی جامعه محلی فیروزآباد نسبت به مشارکت در فعالیت‌های مرتبط با دهکده میراث مطلوب می‌باشد.

یافته‌ها

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی

در بخش توصیفی این تحقیق، ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شامل جنسیت، سن، تحصیلات، شغل، محل اشتغال و نوع سازمان اشتغال نمونه آماری، مورد بررسی قرار گرفته است. نتایج نشان می‌دهد که از ۳۵۰ نفر از فعالان حوزه گردشگری (اساتید، کارشناسان، راهنمایان و فعالان بازاریابی گردشگری) که به سؤالات پرسشنامه پاسخ دادند، در جدول زیر به تفکیک ویژگی‌های جمعیتی ارائه شده است.

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه آماری

ویژگی	نوع	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تجمعی
جنسیت	مرد	۲۱۵	۶۱.۴	۶۱.۴	۶۱.۴
	زن	۱۳۵	۳۸.۶	۳۸.۶	۱۰۰
سن	۳۰-۴۰	۲۲۶	۶۴.۶	۶۴.۶	۶۴.۶
	۴۰-۵۰	۹۶	۲۷.۴	۲۷.۴	۹۲
	۵۰-۵۵	۲۸	۸	۸	۱۰۰
تحصیلات	دیپلم و زیر دیپلم	۲۴	۶.۸	۶.۸	۶.۸
	لیسانس	۹۶	۲۷.۶	۲۷.۶	۳۴.۴
	فوق‌لیسانس	۲۰۸	۵۹.۴	۵۹.۴	۹۳.۸
	دکتری	۲۲	۶.۲	۶.۲	۱۰۰
شغل	راهنمایان گردشگری	۲۷۶	۷۸.۸	۷۸.۸	۷۸.۸
	اساتید و هیئت‌علمی	۴۷	۱۳.۴	۱۳.۴	۹۲.۲
	فعالان و کارشناسان گردشگری	۲۷	۷.۸	۷.۸	۱۰۰
محل اشتغال	شیراز	۲۹۶	۸۴.۶	۸۴.۶	۸۴.۶
	فیروزآباد	۵۴	۱۵.۴	۱۵.۴	۱۰۰
نوع سازمان اشتغال	اساتید و فعالان گردشگری	۷۴	۲۱.۱	۲۱.۱	۷۸.۹
	راهنمایان گردشگری	۲۷۶	۷۸.۹	۷۸.۹	۱۰۰

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

توصیف شاخص‌های پژوهش

به منظور دستیابی به تفهیم عمیق‌تر از جامعه مورد مطالعه و اطلاعات دقیق‌تر از متغیرهای تحقیق، ابتدا نیاز به توصیف داده‌ها است. پیش از انجام تحلیل‌های آماری و انجام آزمون فرضیه‌ها، مفهوم و ویژگی‌های متغیرها باید به دقت بررسی شوند. در این پژوهش، میانگین به عنوان یکی از پارامترهای مرکزی، نشان‌دهنده نقطه متوسط توزیع داده‌ها استفاده شده است؛ به این معنا که اگر تمام مشاهدات جامعه را جایگزین میانگین کنیم، جمع کل داده‌ها تغییر نمی‌کند. همچنین، مقادیر بیشینه و کمینه نشان‌دهنده حداکثر و حداقل مقادیر متغیر در جامعه هستند. نتایج آمار توصیفی در جداول زیر به صورت مفصل ارائه شده‌اند.

جدول ۲. میانگین و انحراف معیار متغیرهای مدل

عامل	حجم نمونه	میانگین	انحراف معیار	جولگی	کشیدگی
زیرساخت‌ها	۳۵۰	۲/۰۳۱۴	۰/۹۲۶۴۸	۰/۶۸۱	-۱/۱۷۱
ظرفیت‌های میراثی	۳۵۰	۲/۹۳۱۰	۰/۷۵۳۹۷	۰/۴۹۶	-۱/۲۸۷
تمایل به مشارکت جامعه محلی	۳۵۰	۲/۴۵۱۸	۰/۷۲۳۲۹	-۰/۰۰۹	-۱/۱۹۴

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

بررسی روابط بین شاخص‌های پژوهش

همان‌طور که از جدول ۳ مشخص است (کلیه اعداد بین صفر تا یک هستند)، بین کلیه متغیرهای پژوهش، همبستگی معنادار وجود دارد. در نتیجه، امکان بررسی فرضیه‌ها با استفاده از روش معادلات ساختاری میسر است.

جدول ۳. همبستگی میان متغیرهای مدل پژوهش

عامل	عنوان	ظرفیت‌های میراثی	زیرساخت‌ها	جامعه محلی	دهکده میراث
ظرفیت‌های میراثی	اسپیومن	۱/۰۰۰	۰/۸۸۲**	۰/۶۸۲**	۰/۹۷۷**
	سطح معناداری	-	/۰۰۰	/۰۰۰	/۰۰۰
	تعداد	۳۵۰	۳۵۰	۳۵۰	۳۵۰
زیرساخت‌ها	اسپیومن	۰/۸۸۲**	۱/۰۰۰	۰/۶۱۲**	۰/۹۴۹**
	سطح معناداری	/۰۰۰	-	/۰۰۰	/۰۰۰
	تعداد	۳۵۰	۳۵۰	۳۵۰	۳۵۰

ادامه جدول ۳.

عامل	عنوان	ظرفیت‌های میراثی	زیرساخت‌ها	جامعه محلی	دهکده میراث
جامعه محلی	اسپیرمن	۰/۶۸۲**	۰/۶۱۲**	۱/۰۰۰	۰/۴۷۴**
	سطح معناداری	/۰۰۰	/۰۰۰	-	/۰۰۰
	تعداد	۳۵۰	۳۵۰	۳۵۰	۳۵۰
دهکده میراث	اسپیرمن	۰/۹۷۷**	۰/۹۴۹**	۰/۷۴۷**	۱/۰۰۰
	سطح معناداری	/۰۰۰	/۰۰۰	/۰۰۰	-
	تعداد	۳۵۰	۳۵۰	۳۵۰	۳۵۰

در جدول ۳ علامت * نشان‌دهنده معنی‌داری در سطح ۱۰ درصد، علامت ** معنی‌داری در سطح ۵ درصد و علامت *** معنی‌داری در سطح یک درصد است.

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

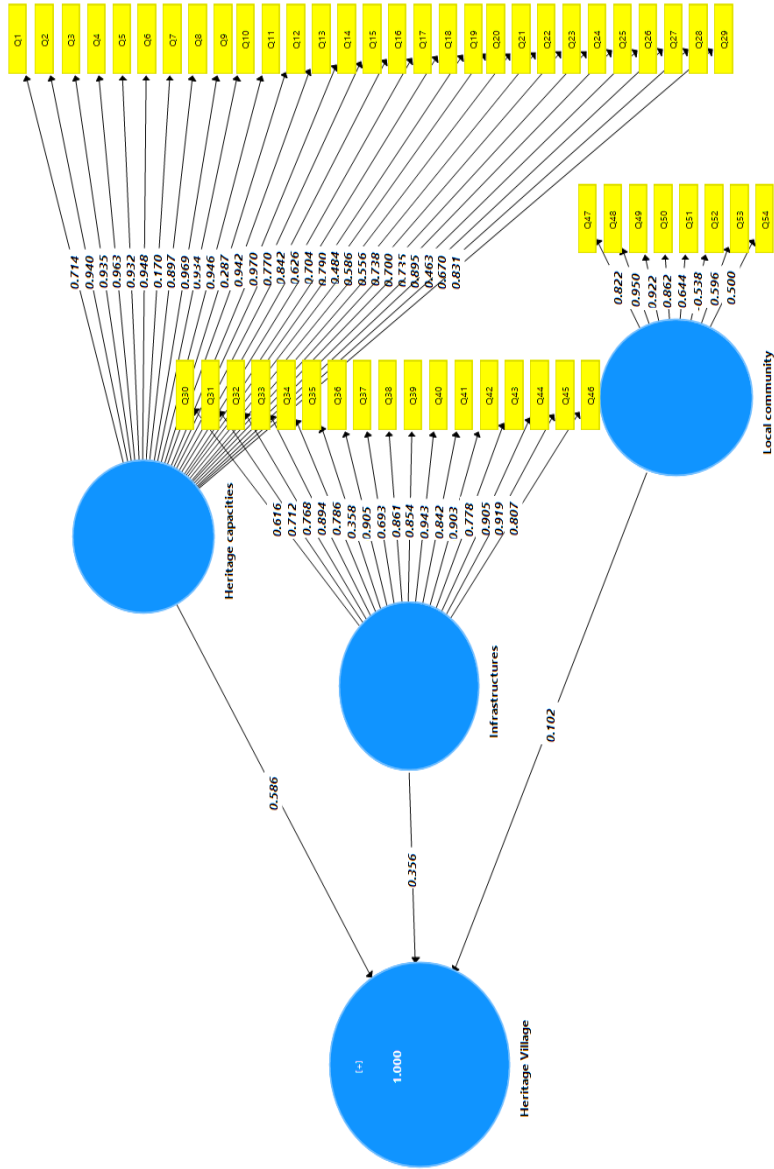
آزمون کفایت نمونه‌گیری

شاخص به‌دست آمده ($KMO=۰.۶۷۲$) نشان می‌دهد که تعداد داده‌ها برای تحلیل عاملی مناسب هستند و نیز شاخص‌های آزمون بارتلت نشان از سطح معناداری آزمون $۰/۰۰۰$ دارد که این مطلب به آن معناست که میان متغیرها ارتباط معناداری وجود دارد. بررسی برازش مدل مفهومی پژوهش در دو مرحله صورت پذیرفته است. نخست، ارزیابی برازش بخش اندازه‌گیری مدل و دوم، ارزیابی برازش بخش ساختاری مدل که در ادامه به تفصیل در مورد آن‌ها بحث شده است (شکل (۲)).

اندازه‌گیری مدل

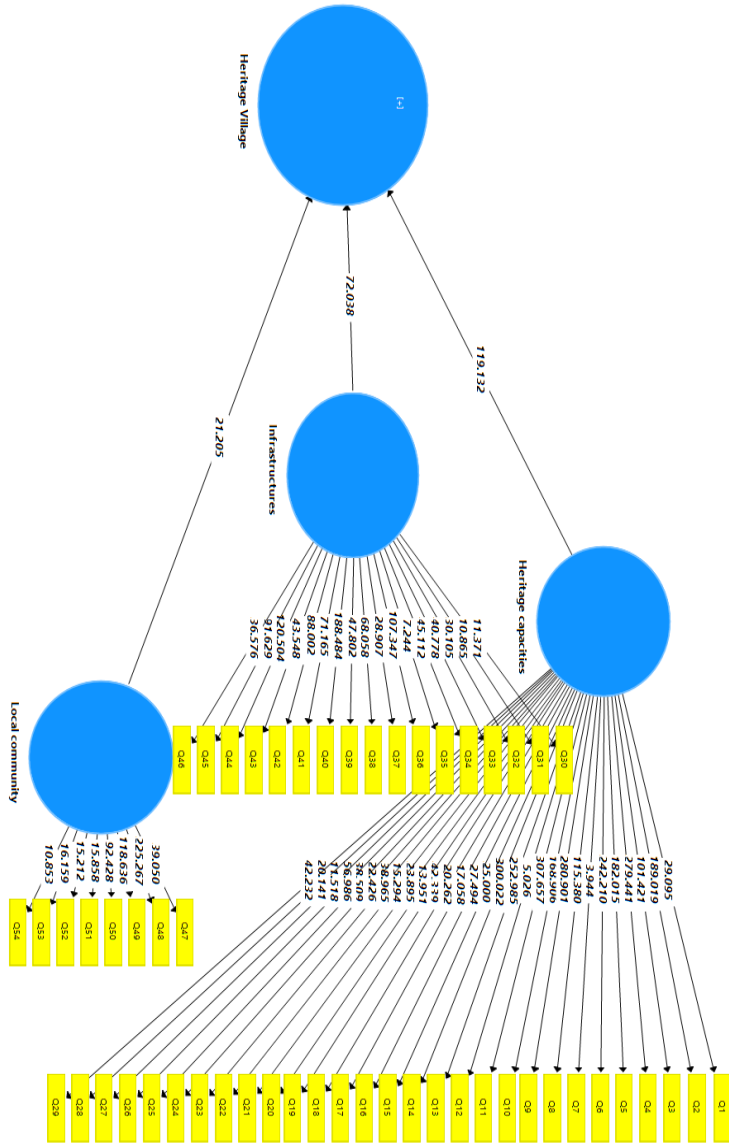
با توجه به شکل فوق ملاحظه می‌شود تمامی مقادیر آماره T از $۱/۹۶$ بیشتر بوده است؛ بنابراین، تمامی روابط مدل معنادار است (شکل (۳)).

شکل ۲. برازش مدل مفهومی

منبع: نگارندگان

شکل ۳. مقادیر T-Value مدل پژوهش

منبع: نگارندگان

بخش ساختاری مدل

با توجه به اینکه اعداد آلفای کرونباخ، پایایی ترکیبی (سازگاری درونی) و میانگین واریانس استخراجی، همگی در بازه مربوطه قرار گرفته‌اند، می‌توان مناسب بودن وضعیت پایایی و روایی همگرایی مدل پژوهش را تأیید کرد.

جدول ۵. پایایی و روایی سازه‌ها

وضعیت Q2	Q ²	میانگین واریانس استخراجی (AVE > 0.5)	ضریب پایایی ترکیبی (Cr > 0.7)	ضریب آلفای کرونباخ (Alpha > 0.7)	تغییر
قوی	۰/۵۲۴	۰/۵۵۹	۰/۹۸۴	۰/۹۸۱	احداث دهکده میراث
قوی	۰/۴۵۴	۰/۷۴۰	۰/۹۷۸	۰/۹۷۲	زیرساخت‌ها
قوی	۰/۶۹۲	۰/۵۶۰	۰/۸۶۵	۰/۷۸۵	مشارکت جامعه محلی
قوی	۰/۵۳۱	۰/۵۷۸	۰/۹۷۵	۰/۹۷۲	ظرفیت‌های میراث

منبع: یافته‌های پژوهش، ۱۴۰۱

جدول ۶. آزمون فورنل لارکر

تغییر	احداث دهکده میراث	زیرساخت‌ها	مشارکت جامعه محلی	ظرفیت‌های میراث
احداث دهکده میراث	۰/۹۳۰			
زیرساخت‌ها	۰/۶۷۹	۰/۸۸۵		
مشارکت جامعه محلی	۰/۸۴۹	۰/۸۸۲	۰/۹۵۲	
ظرفیت‌های میراث	۰/۴۶۳	۰/۴۷۳	۰/۶۷۸	۰/۹۴۱

منبع: نگارندگان

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج آزمون T تک نمونه‌ای برای ارزیابی ظرفیت‌های میراث فرهنگی مجموعه جهانی فیروزآباد، معناداری این معیار را در دو بعد میراث ملموس و ناملموس تأیید می‌کند. در این خصوص می‌توان به وجود ظرفیت‌های میراثی این محوطه جهانی، همچون شهر گور (اردشیرخوره) و مناره مرکزی آن، کاخ اردشیر، قلعه دختر و نقش برجسته‌های کنار جاده و حجاری‌ها، گچ‌بری‌ها، طاق‌های گنبدی و ساخت تالارهای وسیع بدون ستون و در

نهایت، استفاده از مصالح بومی در این محوطه اشاره کرد. در واقع، معماری اصیل سبک پارتی دوران ساسانی به عنوان نقطه گذار از معماری ایران باستان به دوران اسلامی، ظرفیت‌های میراثی اساسی در این اثر جهانی محسوب می‌شوند. نکته اساسی و قابل توجه در محوطه میراث جهانی فیروزآباد در مقایسه با سایر نمونه‌های دهکده میراث در دنیا، قدمت، اصالت، تنوع و تعدد آثار از هر دو گونه میراث ملموس و ناملموس آن به گونه متمرکز و هم‌جوار است. در واقع، معیار ظرفیت‌های میراث در این منطقه از فراوانی و تنوع بی‌نظیری برخوردار است و از این رهیافت، مسیر احداث دهکده میراث را در منطقه هموار ساخته است. اما به‌طور کلی، بررسی وضعیت موجود گردشگری میراث در منطقه و سطح توسعه‌یافتگی آن نشانگر خلأ عمیقی است که می‌توان آن را با عدم انجام مطالعات فراگیر از جمله مطالعات تطبیقی در راستای توسعه گردشگری میراث در منطقه و فراخور آن ناتوانی در مدیریت منابع میراث مرتبط دانست.

افزون بر موارد پیش گفته، ظرفیت‌های ملموس و ناملموس متعدد دیگری در شهرستان فیروزآباد وجود دارد که جذابیت این منطقه را برای احداث دهکده میراث دوچندان ساخته است. شهرستان فیروزآباد از نظر آب‌وهوایی به ناحیه بیابانی جنوب غرب آسیا تعلق دارد. وجود ۳ ناحیه آب‌وهوایی در شهرستان، زمینه مساعدی را برای گرمسیر یا قشلاق اولیه قشقای‌ها در این مکان فراهم آورده است و مردمان این ایل بزرگ دارای فرهنگ غنی، آداب و رسوم و رویدادهای مختلفی همچون شب چله، جشن سده و... هستند. زبان، موسیقی ترکی و لباس سنتی نیز از کهن‌ترین و گران‌بهارترین نمادهای فرهنگی قوم قشقای تلقی می‌شوند. همچنین، فرش قشقای (Richard, 1993) با الگوهای مینیمال و ظریف که به ثبت جهانی رسیده، نمادهایی از فرهنگ عشایر قشقای هستند که قرن‌ها مورد توجه گردشگران، خاورشناسان و پژوهشگران غربی بوده و در مطالعات محققانی چون ژ دومورنی، پیر اوبرلینگ، پرفسور لویس بک و دیگران، این عناصر به عنوان شاخص‌ترین نشانه‌های هویت فرهنگی ایل قشقای مطرح شده است. بیشینه ۲۵۰ ساله شعر و ادبیات ایل قشقای نیز به گنجینه فولکلوریک قشقای‌ها غنا می‌بخشد. همچنین، وجود تنگه تاریخی هایقر در این شهرستان که از منظر زیبایی و جذابیت با «گردن کنیون» در ایالت آریزونا، آمریکا برابری می‌کند و میراث معنوی منطقه همچون روایات مرتبط با رویارویی و غلبه

دلیرمردان قشقایی در جنگ جهانی دوم بر سربازان انگلیسی که به خاک ایران تجاوز کرده بودند، از جمله میراث ملموس و ناملموس جانبی و اثرگذار بر ارتقای ظرفیت‌های منطقه در راستای احداث دهکده میراث محسوب می‌شوند.

نتایج آزمون همبستگی اسپیرمن نیز نشانگر وجود رابطه مستقیم و معنادار میان ظرفیت‌های میراث فرهنگی ملموس و ناملموس فیروزآباد و دهکده میراث است و از این منظر، مکانی مناسب و مطلوب برای تأسیس دهکده میراث معرفی می‌گردد. همچنین، برآزش مدل مفهومی پژوهش با ضریب رگرسیونی استاندارد شده ۰/۵۴۶ حاصل از نرم‌افزار اسمارت پی‌ال‌اس اثر شواهد میدانی پیش‌گفته و تأثیر ظرفیت‌های میراث فرهنگی ملموس و ناملموس لازم در راستای احداث دهکده میراث را تأیید می‌کند. همچنین، متغیر ظرفیت‌های میراثی با توجه به ضریب تعیین تعدیلی ۰/۹۷۲ از واریانس احداث دهکده میراث فرهنگی را نشان می‌دهد.

در واقع، زیبایی‌های ساختاری مجموعه جهانی فیروزآباد برای گردشگران دارای ارزش‌های ویژه‌ای می‌باشد. وجود هماهنگی و تقارن میان اجزای مختلف و بناهای این مجموعه و همچنین، تلاش معماران ساسانی برای ایجاد حس زیبایی‌شناسی در بخش‌های مختلف مجموعه به علت جایگاه سیاسی، دفاعی، فرهنگی و معنوی آن و همچنین، رموز راهبردی و غیرقابل فتح بودن قلعه‌دختر و مهندسی شهرسازی در دوران حکمرانی ساسانیان، جلوه‌های زیبایی مجموعه را چندین برابر نموده است.

مشاهدات میدانی پژوهشگران نیز هم‌راستا با نتایج آماری و شواهد میدانی، به اهمیت موضوعاتی همچون فرهنگ عامه غنی منطقه، فراوانی جاذبه‌های طبیعی، آمادگی جامعه میزبان برای جذب گردشگر، جاذبه‌های تاریخی فرهنگی شهرستان، دارا بودن میراث ملموس و ناملموس معرف فولکلور منطقه، حفظ فاکتورهای بومی و سنتی و ساخت موزه مردم‌شناسی اشاره می‌کند. در حقیقت همگام با ظرفیت‌های مجموعه میراث جهانی فیروزآباد، ظرفیت‌های جانبی و هم‌جوار طبیعی و فرهنگی را فرصتی بی‌نظیر و عاملی در راستای غنی‌سازی جذابیت‌های دهکده میراث تلقی کرده‌اند. باید اذعان داشت که تنوع جاذبه‌ها در یک مقصد، امکان‌گذران زمان توسط گردشگر در مقصد را افزایش می‌دهد و این وضعیت بر امکان درآمدزایی جامعه محلی از طریق ایجاد کسب و کارهای کوچک

محلی اثر مستقیم داشته و مجال آشنایی با فرهنگ جامعه محلی و فراخور آن توسعه فرهنگی را ایجاد می‌کند. شرایط ایجاد شده نیز به نوبه خود به عنوان پیش‌رانه‌ای قوی بر میزان تمایل جامعه محلی به مشارکت در امور مرتبط با گردشگری اثر مضاعف خواهد داشت. نتایج آزمون T تک نمونه‌ای برای ارزیابی وضعیت معیار زیرساخت نشانگر مطلوبیت زیرساخت‌های منطقه برای توسعه دهکده میراث است. آزمون همبستگی اسپیرمن نیز رابطه مستقیم و معناداری را میان زیرساخت‌ها و احداث دهکده میراث نشان می‌دهد. اما شواهد میدانی و مقایسه وضعیت موجود با مقیاس جهانی حاکی از شکنندگی این وضعیت است. در واقع می‌توان نتیجه گرفت که متغیر زیرساخت از عوامل مهم و اثرگذار برای احداث دهکده میراث در مجموعه جهانی فیروزآباد می‌باشد.

تطبیق نتایج آماری با شواهد میدانی و مشاهدات پژوهشگران نشان می‌دهد، اگر چه شهرستان فیروزآباد از نظر جاذبه‌های گردشگری مطلوب به نظر می‌رسد، اما به دلیل ضعف صنعت گردشگری منطقه به نسبت مرکز استان یعنی شهر شیراز و برخی از مقاصد گردشگری میراث در ایران، زیرساخت‌های گردشگری در آن رشد چندانی نکرده است. البته تفاوتی میان آرای جامعه محلی و مشاهدات پژوهشگران از واقعیت‌های میدانی در خصوص کیفیت و کمیت زیرساخت‌های منطقه دیده می‌شود. به این صورت که زیرساخت‌های منطقه از دیدگاه جامعه محلی از مطلوبیت لازم در راستای احداث دهکده میراث برخوردار است، در حالی که شواهد میدانی و مشاهده پژوهشگران در تضاد با این رأی است. در راستای روشنگری این وضعیت شاید بتوان گفت، تفاوت دیدگاه‌های جامعه محلی و پژوهشگران و عدم همسویی پاسخ‌های جامعه محلی با واقعیت‌های میدانی زیرساخت‌ها برخاسته از ناآشنایی جامعه محلی با استانداردهای زیرساختی مناسب و متناسب با محوطه‌های میراث جهانی در سایر کشورها است. در واقع، این عدم تطابق از تفاوت در استنباط جامعه محلی و پژوهشگران از معیارها و استانداردهای زیرساخت گردشگری در دنیا نشأت می‌گیرد؛ بنابراین، در حالی که شهرستان فیروزآباد به عنوان منظر باستانی ساسانیان (محور ساسانی) در فهرست میراث جهانی یونسکو به ثبت رسیده است، اما از منظر زیرساخت‌های گردشگری از محروم‌ترین مقاصد گردشگری در میان شهرستان‌های استان فارس و ایران محسوب می‌شود.

برای سازگاری توافق مدل با داده‌های مربوطه با بهره‌گیری از نرم‌افزار اسمارت پی‌ال‌اس به ارزیابی برآزش مدل مفروض پژوهش پرداخته شد. با توجه به مدل برآزش داده‌شده، ضریب رگرسیونی استانداردشده تأثیر زیرساخت‌ها بر احداث دهکده میراث فرهنگی برابر با ۰/۴۰۲ به دست آمد که به دلیل ضعف و فقر زیرساختی نسبت به متغیرهای دیگر مقدار کمتری را نشان می‌دهد (شکل ۲). اما این متغیر با توجه به مقدار ضریب تعیین تعدیلی (R^2) بیانگر ۹۷۲/ درصد از واریانس احداث دهکده میراث فرهنگی است.

نکته شایان توجه دیگری در رابطه با وضعیت زیرساخت‌های منطقه که به عقیده پژوهشگران نباید از نظر دور داشت، این است که در کنار آثار تاریخی و جاذبه‌های گردشگری ارزشمند، ظرفیت‌های گردشگری دیگری همچون تولید گلاب، گل و گیاهان دارویی و... در شهرستان فیروزآباد وجود دارد که امکان حضور و ازدحام گردشگران داخلی در منطقه را تقویت نموده و کمیت و کیفیت زیرساخت‌های موجود را با مشکل مواجه کرده است. از طرفی، تناسب میان زیرساخت‌ها از منظر کمیت و کیفیت و در مقیاس داخلی و جهانی از اهمیت بالایی برخوردار است. در واقع، ضعف و فقر زیرساخت‌ها در این منطقه به معنای خلأ موجود و فاصله تا استانداردهای ملی و جهانی بوده و شایسته احداث دهکده میراث در یک مجموعه میراث جهانی نیست.

از دیدگاه پژوهشگران، رونق چنین فضاهایی نیازمند تمهیدات لازم برای ایجاد هتل‌ها، اقامتگاه‌ها، رستوران‌ها، مراکز پذیرایی و اقامتی و جاده‌ها و مسیرهای دسترسی مناسب برای گردشگران است؛ بنابراین، با توسعه زیرساخت‌ها و تسهیلات خدماتی، رفاهی در شهرستان فیروزآباد می‌توان امکان تأسیس دهکده میراث را ارتقا داد. همچنین، پژوهشگران معتقدند که در کنار تقویت زیرساخت‌های معمول برای مقاصد گردشگری، ارتقای دانش فنی در نیروهای فعال گردشگری و راهنمایان مجموعه و تدوین قوانین و ساختارهایی با هدف بازدید اصولی از این مجموعه، نصب تابلوهای راهنما و اطلاع‌رسانی مناسب در خصوص حساسیت‌های محوطه و همچنین، افزایش حجم و بُرد تبلیغات و بازاریابی در رابطه با این مجموعه جهانی از دیگر ملزومات مرتبط با زیرساخت محسوب می‌شود. در نهایت، با تطبیق یافته‌های آماری و مشاهدات پژوهشگران از شواهد میدانی

منطقه بر بهسازی و تقویت زیرساخت‌ها، تسهیلات، خدمات رفاهی، تأسیسات گردشگری، تسهیلات گردشگری، تسهیلات خدماتی و رفاهی و... متناسب با نیازمندی‌های گردشگری داخلی و بین‌المللی تأکید شد.

نتایج به‌دست آمده از آزمون T تک نمونه‌ای برای ارزیابی معیار سوم پژوهش، نشانگر انگیزه بالای جامعه محلی فیروزآباد برای مشارکت در فعالیت‌های گردشگری و پذیرش گردشگر می‌باشد. سطح بالای انگیزه جامعه محلی نسبت به حمایت و مشارکت در فعالیت‌های مرتبط با دهکده میراث و به‌طور کلی، گردشگری را می‌توان از سویی با فواید اقتصادی و شکل‌گیری کسب‌وکارهای مرتبط با گردشگری و از سوی دیگر با توسعه اجتماعی فرهنگی منطقه مرتبط دانست. اما با وجود ظرفیت‌های بی‌شمار منطقه، گردشگری به‌نوعی در انزوا به سر می‌برد و ظرفیت‌های چشمگیر منطقه در راستای توسعه گردشگری میراث مغفول مانده است. شاید بتوان این وضعیت را با عدم دانش و آگاهی جامعه محلی نسبت به فواید اقتصادی و فرهنگی گردشگری مرتبط دانست. زیرا در هنگام جمع‌آوری پرسشنامه و در صحبت‌های خصوصی با برخی از ساکنان محلی، نوعی بی‌اطلاعی و البته اشتیاق به دانستن نسبت به پدیده گردشگری میراث و دهکده میراث در آن‌ها نمایان بود. کیوگ در همین راستا در پژوهشی با نام «مشارکت همگانی در برنامه‌ریزی گردشگری اجتماعی» در سال ۱۹۹۰ به بررسی عوامل کمک‌کننده و بازدارنده در مشارکت شهروندان کپ پله کانادا می‌پردازد. یافته‌های او نیز نشان می‌دهد که فقدان اطلاعات و یا بروز مشکل در درک اطلاعات موجود و پیشنهادهای تحلیلی برای موقعیت‌ها و شرایط گوناگون و در نهایت، حس بیگانگی را نسبت به موقعیت در ساکنان محلی ایجاد کرده و اثر معکوس و نامطلوبی را از دیدگاه‌های کلی مردم بر جای گذاشته است.

نتایج حاصل از آزمون همبستگی اسپیرمن نیز برای ارزیابی فرضیه سوم نشان می‌دهد، بین متغیرهای مشارکت جامعه محلی و دیگر متغیرها در راستای احداث دهکده میراث همبستگی معنادار با رابطه مستقیم و معناداری وجود دارد. پژوهشگران معتقدند، انگیزه و تمایل به مشارکت جامعه محلی را می‌توان به‌عنوان یکی از نقاط قوت و عاملی مهم برای مردم منطقه و مجموعه باستانی فیروزآباد قلمداد کرد. زیرا شهرستان فیروزآباد از منظر توسعه گردشگری از مناطق محروم استان فارس محسوب می‌شود و در این رهیافت تمایل

جامعه محلی نسبت به حمایت و مشارکت از طرح‌های گردشگری در کنار منابع محوری برای احداث دهکده میراث و توسعه گردشگری برای پایداری مثبت محسوب می‌شود. در واقع، گردشگری می‌تواند بر بُعد اقتصادی ساکنان منطقه تأثیر چشمگیری بگذارد. شاید چندان دور از ذهن نباشد که با احداث دهکده میراث فرهنگی بتوان این منطقه را به یکی از قطب‌های اصلی گردشگری میراث در استان و حتی ایران تبدیل کرد. اما مسئله مهم در این راستا، عزم جدی سازمان‌های ذی‌نفع و جذب سرمایه‌گذار می‌باشد؛ به این معنا که برای موفقیت طرح‌های گردشگری به عنوان مثال، احداث و توسعه دهکده میراث فرهنگی حضور فعال شهروندان تنها یکی از ارکان اساسی محسوب می‌شود که در کنار عواملی دیگر همچون مدیریت، برنامه‌ریزی، تربیت نیروی متخصص، اختصاص بودجه و... عملکرد موفق آن‌ها تضمین خواهد شد.

در این پژوهش، مؤلفه مشارکت جامعه محلی با ضریب همبستگی بالاتر نسبت به سایر مؤلفه‌ها، نقش پررنگ‌تری در احداث دهکده میراث داشته است. پژوهشگران نیز معتقدند، مشارکت جامعه محلی و به‌طور کلی، دخالت‌دادن آن‌ها در امور مرتبط با گردشگری در این منطقه به عطف توجه بیشتری نیاز دارد. زیرا جلب مشارکت و حمایت جامعه محلی از طرح‌های گردشگری، سطح پذیرش تبعات مثبت و منفی صنعت گردشگری و تحولات حاصل از ورود گردشگران به محل زندگی آن‌ها را افزایش خواهد داد. باید خاطر نشان ساخت که مفهوم مشارکت جامعه محلی، مسئله‌ای بسیار مهم در توسعه گردشگری در کشورهای جهان سوم است که بیشتر بر رابطه رشد گردشگری انبوه و تأثیرات منفی آن بر جوامع محلی متمرکز شده است. در همین راستا، ریچاردز و هال (۲۰۰۰) در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که در کشورهای جهان سوم، رشد گردشگری اغلب با ایجاد پیوند محلی در توزیع مزایای رشد در جامعه بخش‌ها و حوزه‌های منطقه‌ای همراه نبوده است.

نتیجه‌گیری

دهکده میراث یکی از انواع شیوه‌های تولید محصول گردشگری و ارائه جاذبه‌های مقصد به گردشگران محسوب می‌شود که بر منابع محوری میراث استوار است. پژوهش حاضر با هدف ارزیابی ظرفیت‌های محوطه میراث جهانی فیروزآباد در راستای احداث دهکده

میراث انجام شده، مبتنی بر سه معیار ظرفیت‌های میراث ملموس و ناملموس، وضعیت زیرساخت‌های منطقه و میزان تمایل جامعه محلی به مشارکت و حمایت انجام شده است. برای ارزیابی فرضیات نیز از نرم‌افزارهای آماری اسپس‌اس‌اس و اسمارت‌پی‌ال‌اس استفاده شد. همچنین برای تحلیل داده‌ها از آزمون‌های استنباطی نظیر T تک نمونه‌ای، همبستگی اسپیرمن و فریدمن استفاده شده است.

نتایج آماری به دست آمده با مشاهدات پژوهشگران از شواهد میدانی منطقه تطبیق و در نهایت، تجزیه و تحلیل نهایی یافته‌ها انجام شد. نتایج نشان داد که مجموعه جهانی فیروزآباد، از ظرفیت‌های میراث فرهنگی ملموس و ناملموس لازم برای احداث دهکده میراث برخوردار است، اما وضعیت توسعه گردشگری میراث فرهنگی در منطقه با ظرفیت‌های موجود همخوانی ندارد. فاصله میان وضعیت موجود و آرمانی این مجموعه زمانی نمایان تر می‌شود که مجموعه میراث جهانی فیروزآباد در مقایسه با نمونه دهکده‌های میراث واقع در هند، چین، امارات و... از منظر قدمت، اصالت، تنوع و تعدد میراث ملموس و ناملموس و سایر جاذبه‌های موجود در جوار خود از شانس بالاتری برای جذب گردشگران برخوردار است. در خصوص متغیر زیرساخت، نتایج حاکی از اهمیت بسیار زیاد این معیار برای احداث دهکده میراث می‌باشد، اما شواهد میدانی حاکی از وضعیت نامطلوب و شکننده است. مشاهدات میدانی پژوهشگران نیز وضعیت گزارش شده را تأیید می‌کند.

از دیدگاه پژوهشگران، سرمایه‌گذاری بخش دولتی و خصوصی در حوزه اقامتگاهی، پذیرایی، راه‌های دسترسی و سایر ملزومات ضرورتی جامع دارد. در نهایت، نتایج آماری میزان تمایل جامعه محلی به حمایت از احداث دهکده میراث در مجموعه جهانی فیروزآباد و مشارکت در این طرح را مثبت ارزیابی کرده‌اند. مشاهدات میدانی حاکی از عدم آشنایی نسبت به گردشگری و فواید آن در منطقه می‌باشد. به ویژه آنکه مکالمات شخصی با برخی از ساکنان محلی گویای عدم آگاهی گروه قابل توجهی از آن‌ها نسبت به فواید اقتصادی و اجتماعی - فرهنگی توسعه گردشگری در منطقه است. پژوهشگران معتقدند که آموزش، آگاهی‌بخشی و توانمندسازی جامعه محلی بهترین راه ارتقا و تقویت میزان تمایل به مشارکت جامعه محلی در طرح‌های گردشگری است. در واقع، آگاهی‌بخشی به جامعه محلی نسبت به حقوق آن‌ها از صنعت گردشگری و شیوه‌های ایجاد کسب‌وکارهای

کوچک محلی مرتبط با گردشگری و برخورداری از منافع اقتصادی و اجتماعی - فرهنگی آن، بهترین و کوتاه‌ترین مسیر برای دسترسی به این هدف است. شایان اشاره است که مشارکت جامعه محلی برای آغاز هر گونه فعالیتی در حوزه گردشگری از ملزومات اساسی است. فقدان این رکن مسبب ناهماهنگی، بروز رفتارهای ناهنجار و گهگاه ناسازگاری میان افکار و عرف جامعه میزبان و گردشگران خواهد شد. در نهایت باید اذعان داشت در کنار معیارهای یادشده دولت به‌عنوان رکن اساسی حقوقی، می‌بایست ضمن معرفی طرح دهکده میراث و فواید متنوع آن برای جامعه محلی، ملزومات و خدمات و تسهیلات را در اختیار صنعت گردشگری قرار داده و قوانینی را برای آن تدوین کند، همچنین در اطلاع‌رسانی، آموزش نیروی انسانی متخصص و جذب گردشگر ایفای نقش نماید.

تعارض منافع

تعارض منافی وجود ندارد.

ORCID

Pedram Farhadi		https://orcid.org/0009-0008-5591-0390
Mohammad Hasan Zaal		https://orcid.org/0000-0001-7086-2536
Nazanin Tabrizi		https://orcid.org/0000-0002-9367-704X

منابع

۱. فیرزندی، بهمن، سرفراز، علی‌اکبر (۱۳۷۵). مجموعه دروس باستان‌شناسی و هنر دوران تاریخی: ماد، هخامنشی، اشکانی، ساسانی. ایران: مارلیک.
2. Aynalem, S., Birhanu, K., & Tesebay, S. (2016). Employment Opportunities and Challenges in Tourism and Hospitality Sectors. *Journal of Tourism & Hospitality*, 5, 1-5. <https://doi.org/10.4172/2167-0269.1000257>.
3. Arcana, K. T. P., & Wiweka, K. (2016). The perception of the local community toward tourist accommodation development, case study: Village of Seminyak, Bali. *Journal of Business on Hospitality and Tourism*, 2(1), 16. DOI: [10.22334/jbhost.v2i1.79](https://doi.org/10.22334/jbhost.v2i1.79).

4. Bujdosó, Z., Dávid, L., Tózsér, A., Kovács, G., Major-Kathi, V., Uakhitova, G., Katona, P., & Vasvári, M. (2015, May 14). Basis of Heritagization and Cultural Tourism Development. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 188, 307-315. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2015.03.399>.
5. Cellini, R. (2011). Is UNESCO's recognition effective in fostering tourism? A comment on Yang, Lin, and Han. *Tourism Management*, 32(2), 452-454. <https://doi.org/10.1016/j.tourman.2010.01.018>
6. Christensen, A. (1936). L'Iran sous les Sassanides. *Journal of the Royal Asiatic Society*, 10(6½), 559, 52.
7. Cohen, M. (2017). Sustainable Tourism and Environmental Conservation. *Environmental Science Quarterly*, 4(112-130).
8. Conrad, P. J. (2020). Benefits of Tourism: Economic and Social Impacts. *Tourism and Development Journal*, 1(10-25).
9. Davis, J. (2019). The Positive Effects of Tourism on Local Economies. *Economic Review*, 3(45-60).
10. David van der Merwe, C., Khumalo, T., & Sebatlelo, P. (2014). 'Who is a heritage tourist?' a comparative study of Constitution Hill and the Hector Pieterse Memorial and Museum, Johannesburg, South Africa. *African Journal of Hospitality, Tourism, and Leisure*, 3(1), 1-13.
11. Dayoutdubai. (2023, April 21). Heritage Village Dubai. Retrieved from <https://www.dayoutdubai.ae/blog/city-sightseeing/heritage-village-dubai>
12. De Simone, E., Canale, R. R., & Di Maio, A. (2019). Do UNESCO World Heritage Sites Influence International Tourist Arrivals? Evidence from Italian Provincial Data. *Social Indicators Research*, 146(3), 1-15. <https://doi.org/10.1007/s11205-018-1939-7>
13. Daryaei, T. (2008). "The Sasanian Empire (224-651 AD)." *In The Oxford Handbook of Iranian History* (pp. 1-27). Oxford University Press.
14. Fang, B., Ye, Q., & Law, R. (2016). Effect of sharing economy on tourism industry employment. *Annals of Tourism Research*, pp. 57, 264-267. [doi:10.1016/j.annals.2015.11.018](https://doi.org/10.1016/j.annals.2015.11.018).

15. Fletcher, C., Pforr, C., & Brueckner, M. (2016). Factors influencing Indigenous engagement in tourism development: An international perspective. *Journal of Sustainable Tourism*, 24(8-9), 1100-1120. [doi:10.1080/09669582.2016.1173045](https://doi.org/10.1080/09669582.2016.1173045).
16. Global Village Dubai. (2019). Retrieved from <https://www.globalvillage.ae/en/>
17. Golimbert, J.-C. (2018). Cultural Exchange and Tourism: A Global Perspective. *International Journal of Tourism Studies*, 2(78-93).
18. Hall, C. M. (2008). *Tourism Planning: Policies, Processes, and Relationships*. Pearson Education.
19. Herrmann, G. (1977). *The Iranian revival*. Elsevier-Phaidon.
20. Huff, D. L. (2015). "The World's First Superpower: The Rise of the Sassanian Empire." *The Historian*, 77(2), 208-230.
21. Huff, D. L. (1987). Archaeology iv. Sasanian. *Encyclopaedia Iranica*, pp. 2, 302-308.
22. Jamal, T., & Robinson, M. (2009, September 18). The SAGE Handbook of Tourism Studies. *Journal of Sustainable Tourism*, 1-16. https://sk.sagepub.com/reference/hdbk_tourism
23. Kim, S. (2016). World Heritage Site Designation Impacts on a Historic Village: A Case Study on Residents' Perceptions of Hahoe Village (Korea). *Sustainability*, 8(3), 258. [doi:10.3390/su8030258](https://doi.org/10.3390/su8030258).
24. Leask, A., & Fyall, A. (2006). An examination of factors influencing small tourism business success: An image approach. *Tourism Management*, 27(5), 819-832
25. Leiper, N. (1979). The framework of tourism: Towards a definition of tourism, tourist, and the tourist industry. *Annals of Tourism Research*, 6(4), 390-407. [doi:10.1016/0160-7383\(79\)90003-3](https://doi.org/10.1016/0160-7383(79)90003-3).
26. Liou, Y. H., Hsu, Y. J., & Liu, Y. C. (2020). An Analysis of Community-Based Tourism Development in Taiwan: From the Perspective of the Community Capitals Framework. *Sustainability*, 12(15), 6094.
27. Liu, A., & Wall, G. (2006, February). Planning tourism employment: a developing country perspective. *Tourism Management*, 27(1), 159-170. Doi: [10.1016/j.tourman.2004.08.004](https://doi.org/10.1016/j.tourman.2004.08.004).

28. Logan, W., & Reeves, K. (2009). Your Place or Mine? Learning to Read the Seductive Cultural Landscape. *Journal of Travel Research*, 47(2), 123-134.
29. López-Guzmán, T., & Santa-Cruz, F. G. (2017, June). Visitors' experiences with Intangible Cultural Heritage: a case study from Córdoba, Spain. *Journal of Heritage Tourism*, 12(4), 1-6. <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/1743873X.2016.1195834>
30. McKercher, B., & du Cros, H. (2003, December 1). Cultural Tourism: The Partnership Between Tourism and Cultural Heritage Management. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 15(7). <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/09596110310496060/full/html>
31. Nagy, K. (2011). Methodology of Heritage-based Tourism Product Development - Thematic Routes as New and Special Possibilities. In *Doktoranduszok Fóruma* (pp. 104-110). Miskolci Egyetem Gazdaságtudományi Kar szekciókiadványa. doi:[10.13140/2.1.2115.4086](https://doi.org/10.13140/2.1.2115.4086).
32. Propsearch. (2022, April 21). Culture Village. Retrieved from <https://propsearch.ae/dubai/culture-village>
33. Richard, B. (1993). Village heritage. *Countryside and Small Communities Series*.
34. Richard, N. (1993). *The Heritage of Persia* (Bibliotheca Iranica, Band 1). USA: Mazda Pub.
35. Richards, G. (Ed.). (2007). *Cultural tourism: Global and local perspectives*. Psychology Press.
36. Richardson, D. (2016). Tourism's Role in Preserving Cultural Heritage. *Heritage Management Journal*, 5(200-215).
37. Santos, V. (2015). Tourism and Diplomacy: Building Bridges through Travel. *Diplomatic Relations Quarterly*, 6(30-45).
38. Smith, M. K. (2010). *Issues in cultural tourism studies*. Routledge.
39. Saadat Abadi, M., & Indumati, S. (2012). Facility Level Offered to Tourists Visiting Fars Province in Iran. *Journal Title, Volume (Issue)*, 176-183. <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/04419057.2009.9728270>

40. Timothy, D. J. (2011). Tourism and the Personalization of Place. In *Cultural Heritage and Tourism in the Developing World* (pp. 11-21). Routledge.
41. Timothy, D. J., & Nyaupane, G. P. (2009). *Cultural heritage and tourism in the developing world: A regional perspective* (ISBN 9780415776226). Routledge.
42. Timothy, D. J., & Nyaupane, G. P. (2017). Cultural heritage and tourism: An introduction. Channel View.
43. Tolvanen, A., Komppula, R., & Kauppila, S. (2020). The role of tourism in the development of local food: challenges and opportunities in the rural context. *Sustainability*, 12(1), 104.
44. UNESCO. (2003). Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage. Retrieved from <https://ich.unesco.org/en/convention>
45. UNWTO. (2021). United Nations World Tourism Organization. Retrieved from: <https://www.unwto.org>.
46. UNWTO. (2022, May 26). BEST TOURISM. [PDF document]. Retrieved from
47. UNESCO. (2023, April 4). UNESCO CULTURE FOR DEVELOPMENT INDICATORS. Retrieved from the Convention Concerning the Protection of World Cultural and Natural Heritage (1972); the Convention for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage (2003); the Convention on the Protection of the Underwater Cultural Heritage (2000); and the Conven
48. Vitányi, I. (1997). *A magyar társadalom kulturális állapota*. Budapest: Maecenas Kiadó.
49. World Tourism Cities Federation. (2022). One picture to understand the "World Tourism Economic Trends Report (2022)." Retrieved on September 23, 2022, from <https://en.wtcf.org.cn/>.
50. Wang, N. (1999). Rethinking Authenticity in Tourism Experience. *Annals of Tourism Research*, 26(2), 349-370. <https://www.sciencedirect.com/author/55178845900/ning-wang>
51. Yang, L., & Wall, G. (2021, February 23). Heritage tourism in China: Opportunities and challenges in a historic town. <https://doi.org/10.1080/19388160.2021.1976340>

52. Yanes, A., Zielinski, S., Diaz Cano, M., & Kim, S. (2019). Community-Based Tourism in Developing Countries: A Framework for Policy Evaluation. *Sustainability*, 11(9), 2506. <https://doi.org/10.3390/su11092506>.
53. Firouzmandi, B., & Sarfaraz, A. A. (1996). A collection of lessons in archaeology and art of historical periods: Medes, Achaemenids, Parthians, Sassanians. Iran: Marlik.

Reference [In Persian]

1. Firezmandi, Bahman, Sarfaraz, Ali Akbar (1375). A collection of archeology and art lessons of historical periods: Media, Achaemenid, Parthian, Sasanian. Iran: Marlik.

استناد به این مقاله: زال، محمد حسن، فرهادی، پدram، تبریزی، نازنین. (۱۴۰۳). ارزیابی و تبیین معیارهای احداث دهکده میراث در محوطه‌های میراث جهانی (مطالعه موردی: مجموعه تاریخی شهرستان فیروزآباد). فصلنامه مطالعات مدیریت گردشگری، ۱۹ (۶۶)، ۱-۳۵.

doi: 10.22054/tms.2024.78321.2920

Tourism Management Studies is licensed under a Creative Commons Attribution-Non Commercial 4.0 International License.